

Forhandling

Thoft (SF):

Udenrigsministerens arrogance er jo en kendt sag. Alligevel mener jeg, at ministerens redegørelse i dag begynder at tendere imod at slå rekorderne. Vi stiller en forespørgsel, som bl.a. omfatter procedurerne for tilkaldelse af såvel forstærkninger som atomvåben, og det får vi besvaret med fire eller fem ord eller linjer.

Ministeren nævner ikke med et eneste ord de problemer, der nødvendigvis må være tidsmæssigt i krisesituationer. Ministeren siger, at forstærkninger kun kan tilkaldes efter anmodning fra eller godkendelse af den danske regering, som er forpligtet til at inddrage folketinget forud for en sådan beslutning. Hvad betyder det i praksis? Betyder det ikke i praksis, at man bare afholder en større militærøvelse med udenlandsk deltagelse i Danmark, hvorved man simpelt, enkelt og hygiejnisk slipper helt uden om problemerne med at inddrage nogen som helst. Kan ministeren fortælle os, hvad der skulle forhindre forsvaret, hvad der skulle forhindre ministeren i at benytte en sådan fremgangsmåde for at slippe uden om problemerne med at skulle inddrage folketinget?

Ministeren har heller ikke svaret på, hvordan vores allierede vil reagere, hvis Danmark faktisk siger nej til at modtage forstærkninger. Der er jo oplagret våben og ammunition og reservedele til disse tropper. Vi må forvente, at de amerikanske tropper skal bruge disse våben, at de skal bruge denne ammunition, og at de skal bruge disse reparationsfaciliteter. Hvad betyder det, at vi har oplagret disse våben og reparationsfaciliteter og ammunition, for vores muligheder for i en given situation at træffe et frit valg?

Som jeg senere skal komme ind på, mangler der fuldstændig i NATO-sammenhængen den nødvendige alternative planlægning, hvis der skulle være bare antydningen af et frit valg. Ikke et ord sagde ministeren heller om de kortsluttede beslutningsprocedurer, som man arbejder efter i NATO, og ikke et ord sagde ministeren om, at man aldrig nogen sinde har øvet sig på at inddrage folketinget i beslutningsprocessen i krisesituationer.

Ifølge ministerens redegørelse vil også modtagelse af atomvåben forudsætte, at folketinget er inddraget først. Men tror nogen,

at USA rent faktisk vil konsultere os? Tror nogen, at regeringen når at indkalde folketinget, så man her i denne sal kan nå at få en rimelig debat om disse ting? Jeg tror, at det er teori. Jeg tror, at det er opspind. Jeg tror, at det er gas, når ministeren lader som om, at sådan vil det foregå.

Lad os prøve engang at se på det reelle bag Danmarks inddragelse i NATOs atomstrategi. Hvilken indflydelse har vi, hvordan kan vi udøve den, og hvilke procedurer kan antages at gælde, hvis det skulle gå helt galt, hvis NATO rent faktisk beslutter at benytte atomvåben?

I spørgsmålet om, i hvilken udstrækning Danmark bliver inddraget i beslutningerne, er ét jo det formelle – og det er det, ministeren har redegjort for – et andet det reelle. Det reelle kan man læse om i f.eks. den amerikanske kongresrapport fra 1975, der hedder »Authority to Order the Use of Nuclear Weapons«. Her kan vi på side 1 og side 5 læse om det. Vi kan læse i »Second Interim Report on Nuclear Weapons in Europe«, som er en amerikansk kongresrapport fra 1982. Her kan vi læse om det på side 8. Heraf fremgår retningslinjerne. USAs præsident kan frigive atomvåben, således at NATOs øverstkommanderende kan tage dem i brug. Først skal NATO-rådet høres, og er man her enig, er der ingen problemer. Er man uenig, nå ja, så kan atomvåbnene alligevel bruges, og det er jo det, der er det væsentlige. For den øverstkommanderende for Europa, Saceur, er samtidig øverstkommanderende for de amerikanske styrker i Europa, Cinceur, og i den egenskab står han direkte under den amerikanske præsidents kommando. USA har nok forpligtet sig til at rådføre sig med de europæiske lande, før der gives ordre om at bruge atomvåben, men forudsætningen er, at tiden og omstændighederne tillader det. »Time and circumstances permitting«, som det hedder i den førnævnte kongresrapport. Tror nogen, at tid og omstændigheder nogen sinde tillader det?

Det understreges samme sted, at USAs præsident også har ret til at bruge atomvåben i Europa uden rådslagning med de øvrige NATO-allierede på forhånd. Kongresrapporten nævner to eksempler, nemlig at der er for kort tid til at rådføre sig med de allierede, og at USAs præsident skulle ønske at bruge atomvåben som overraskelsesmoment.